Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй областной ба городской комитедүүдэй, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 153 (6082) июлиин 30 воскресенье 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Мүнөөдэр—түмэрзамай транспортын Бүхэсоюзна Үдэр.

Советскэ түмэрзамайхидай алдарта армида большевистскэ амар мэндэ!

ТҮМЭРЗАМАЙХИДАЙ СТАЛИНСКА ҮДЭР

Мүнөөдэр манай ороной ажалшад түмэрзамайхидайнгаа сталинска Үдэрэй 15-дахи жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна.

1935 оной июлиин 30-най үдэр агуу вождь И. В. Сталин түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдтэй Кремльдэ уулзахадаа «түрүү зэргын түмэр замай транспортгүйгөөр СССР хадаа гүрэн боложо байха гэжэ һаналташьегүй байгаа» гэжэ хэлэһэн байна. Багша Сталинайнгаа заабаряар манай парти ба правительство, бүхы советскэ арад хадаа оронойнгоо түмэр замые хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа саг үргэлжэ хандуулна.

Түмэр замай транспортын удхашанарынь туйлай ехэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай түмэрзамшад шэн зоригтойгоор ажаллажа, фронтдо хэрэгтэй бүхы юумые таһалгаряагүйгөөр хангаа. Мүнөө дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна.

Советскэ оромнай политическэ ба ажахын агууехэ дэбжэлтын үедэ энэ үдэрые угтаба. Агууехэ багша Сталинайнгаа хүтэлбэри доро советскэ арад болбол дэлхэйн прогрессивнэ хүнүүдэй эб найрамдалай тала баригшадай түрүү зэргэдэ ябана.

Манай Эсэгэ орон түмэр замай агууехэ держава болоо. Советскэ Союзай түмэр замай сетьнүүд аяар 115 мянган километртэ хүрэжэ, хаанта Россин түмэр харгын утын хэмжээе хоёр дахин үлүүлээ. Сталинска анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэһэн, стахановска ажалаар зоригжоһон манай түмэрзамайхидай туйлаһан амжалтанууд хэмжээлэшэгүй ехэ. Эдэ амжалтануудаа мүнөөдэр түмэрзамайхид нүхэр Сталиндаа, советскэ арадтаа элидхэнэ.

Советскэ түмэрзамайхид 1949 ондо ашаанай эрьесые 1948 онойхиһоо 17 процентээр дээшэлүүлһэн ба дайнай урда тээхи ашаа шэрэлгын хэмжээе нилээд үлүүлээ. Түлишын гаргашые хараалагдаһан түсэбһөө 6 процентээр багадхаһан ба ашаа шэрэлгын үные 1 процентээр химдаруулжа шадаба.

Советскэ түмэрзамайхидтай хамта, өөрынгөө Эхэ ороной хүгжэлтын түлөө манай Бурят-Монголой түмэрзамшад, паровоз ба вагонуудые бүтээгшэд, заһабарилагшад шэн зоригтойгоор ажаллана.

Республикымнай түмэр замай транспортаар ашаа шэрэлгын хэмжээн 1950 оной түрүүшын хахад жэл соо 1946 оной тэрэ үетэй жэшэбэл аяар 270 процентээр дээшэлээ. Тиин энээнии манай республикын транспортнигууд болото дээрэнь үлүүлэн бэелүүлжэ шадаа. Даалгабарита түсэбэй дээдэ тээ 6 миллионһоо дээшэ тонно арадай ажахын шухала ашаан шэрэгдээ.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд түмэрзамайхидай Үдэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтажа байна. Тэдэнэр энэ оной түрүүшын хахад жэлдэ валова продукци гаргаха түсэбөө 112,3 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 4 паровоз, 70 вагонуудые заһабарилан гаргаа.

Зүүн Сибириин түмэр замайхидай дунда алдар суутай болоһон Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистнууд нүхэд Ягодин, Асеев, Калинин шэнгеэр ажалладаг хүнүүдэй тоо улам олошорно. Паровозой залуу машинистнууд нүхэд Здаров, Тихомиров болон бусад сүүдхэ бүридэ 500 километртэ ашаа шэрэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түгые дээрэ барижа ябана.

Гэхэ зуура, амжалтануудаараа һанаагаа амаржа болохогүй. Ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулхые, вагонуудай эрьесые түргэдхэхые, паровоз, вагонуудые һайн шанартайгаар заһабарилхые үдэр бүри хүгжэжэ байгаа арадай ажахы түмэрзамайхидһаа эринэ.

Энэ эрилтые бодото дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхын тула түмэрзамайхид ба паровоз, вагонуудые заһабарилагшад болбол саашадаа үшөө шэнэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй.

Түмэрзамайхид түбхын түрүүндэ шэнэ ургасын таряа түмэр замаар шэрэлгэдэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ ёһотой. Тэрээнэй түлөө промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эд ба түлишын запасуудые эртэнһээ бэлэдхэхэ, үбэлэй эрхэ байдалда һаадгүйгөөр хүдэлмэрилхэ ябадалда өөһэдынгөө бүхы участогуудые бэлэдхэхэ, пассажирнуудые хангаха ябадал эрид һайжаруулха хэрэгтэй.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдэй зорилго хадаа паровозууд болон вагонуудай заһабарилие, запасной частьнуудые үйлэдбэрилгые болзорһоонь урид дүүргэхэ, товарна продукциин өөрынь үные химдаруулха зайлашагүй шухала болоно.

Бии байһан дутагдалнуудые усадхахын тула түмэр замай партийна организацинууд транспортна ажахын эмхидхэлэй хүдэлмэридэ онсо анхаралаа хандуулхань шухала. Түмэр замай нэгэшье участок, дистанци партийна шалгалта ба хиналтагүй байха ёһогүй.

Транспортна хүдэлмэридэ амжалта туйлаха гээшэ тэрэнэй бүхы түрэлэй хүдэлмэринүүдтэ жэшээтэ эмхи гурим байгуулагдаһанһаа дулдыдана. Тиимэ эмхи гурим байгуулха гээшэ түмэрзамайхидай дайшалхы зорилго мүн.

Транспортые саашадань хүгжөөхэ, тэрээнэй предприятинуудай хүдэлмэрие һайжаруулха үндэһэ һуури хадаа ажалай жаяг заршамые бэхижүүлэлгэ, ажалда социалистическээр хандалга ба хүн бүхэнэй өөрынгөө урдахи уялгые үнэн сэхээр бэелүүлгэ дээрэһээ дулдыдаха байна.

Нүхэд түмэрзамайхид, дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын тула ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлагты!

ГАЙХАМШАГТА ДҮНГҮҮД

Централна округой түмэрзамайхид нүхэр И. В. Сталинда эльгээһэн бэшэг соогоо абаһан уялгануудайнгаа дүүргэлтын дүнгүүдые гаргаба.

Энэ оной түрүүшын хахад соо вагонуудай эрьесые хурдадхаха ба пассажирнуудые хангаха ябадалые һайжаруулха хэрэгтэ горьтойхон амжалтанууд туйлагдаа. Московско, Донбасска, Московско-Курска ба бусад харгынуудта бүхы поезднуудай 98—99 процентэнь расписаниин ёһоор ябуулагдана.

Түмэрзамайхидай һайндэрые эрхимээр угтахын түлөө Централна округой түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд культурно-байгуулалтын талаар, станциин гэрнүүд, платформонууд, вокзалай талмайнуудые шэмэглэн гоёохо талаар ехэ хүдэлмэринүүдые бүтээгээ.

Централна округой магистральнуудта коллективнэ стахановска ажал үргэнөөр дэлгэрбэ.

Түмэрзамайхидай ажалай рапортнууд

ХАРЬКОВ, июлиин 28. (ТАСС). Урда түмэр замай алдарта стахановец, Полтавын паровозно депогой токарь Иван Омелай гэгшэ эб найрамдалай стахановска вахтада жагсажа, үсэгэлдэр үйлэдбэриин шэнэ амжалта туйлаа. Детальнуудые болбосоруулга дээрэ таһалгаряагүйгөөр ажаллан, түмэр отололгын түргэн метод хэрэглэжэ, дайнай һүүлэй табанжэлэй эхинһээ хойшо 20 жэлэй нормо дүүргэбэ. Тус деподо 118 токарьнууд, слесарьнүүд, фрезеровщигууд, түмэршэ дархашуул 20 жэл хүрэтэрхи нормонуудые дүүргээ.

Основын депогой паровознигууд Түмэрзамайхидай Үдэрые ехэ бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Хахад жэлэй турша соо түсэбэйнгөө дээдэ тээ 2.736 мянган түхэригэй нөөсэлгэ хэһэн байна. Автоматна цехын слесарьнүүд Асеновэй хүбүүд — Иван ба Дмитрий гэгшэд тус тустаа 30 жэлэй нормонуудые дүүргэбэ. Александр Чутких гэгшын жэшээгээр тэдэнэр имагтал эрхим шанартай продукци бүтээнэ. Урда түмэр замай бүхы предприятинуудта 7000 тухай стахановецууд 5 жэлэй даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэбэ.

Сталинска, Зүүн-Урда, Хойто-Донецкэ, Урда-Донецкэ, Сталинградска замуудай предприятинуудай стахановецууд һайндэрые эрхим амжалтануудтайгаар угтаба.

(ТАСС).

Шэнэ амжалтануудай түлөө

(СССР-эй зам-харилсаанай Министрын орлогшо Л. П. Малькевичтэй хөөрэлдөөнһөө)

Советскэ Союзай түмэр замай сетьнүүд гансахан лэ тоогой талаар ургана бэшэ. Түмэр замай транспорт хадаа техническэ талаар үндэһөөрөө шэнэдхэн байгуулагдана. Хүсэ ехэтэй шэнэ паровозууд ашаглалгада оруулагдаа, транспорт хадаа ехэ хэмжээндэ ашаа багтаадаг хэдэн мянган шэнэ вагонуудые абаа. Шухала участогуудта механизированнэ сортировочно горконууд баригдаа. Тэдэнэр электричествээр хүдэлмэрилүүлэгдэдэг болонхой. Мүн тэрэшэлэн, стрелкэнүүдые электрическэ хүсөөр һэлгүүлэн табиха ябадал хэгдэнэ. Сигнализаци ба хэлхеэ холбоондо шэнэ техникэ хүдэлмэрилнэ. Түмэр замые электрификацилха ябадалда мүнөөшье ехэхэн анхарал хандуулагдажа байна.

Сталинска табанжэлэй турша соо транспорт дээрэ шэнэ техникые ашаглаха ба тэрээнии жолоодон ябуулха шадабаритай хүнүүд олоор ургажа гараа. Манай ороной дээдэ һургуулинууд советскэ засагай жэлнүүдтэ түмэр замда 60 мянгаһаа дээшэ инженернүүдые бэлэдхэжэ үгөө. Тиихэдэ революциин урда тээхи 80 жэлэй турша соо транспортда оройдоо 7 мянган инженернүүд бэлэдхэгдэһэн байна бшуу.

Советскэ түмэр замай транспорт болбол манай орон соо алдартай хүнүүдые хүмүүжүүлээ. Машинистнууд: Кривонос, Лунин, Папавин, Блинов составительнууд Краснов, Хожухоря, Катаев болон бусад новаторнууд депогой станциин, околодкын хүдэлмэринүүдтэ шэнэ технологинуудые байгуулжа, наукада нилээд горьтой габшалта хэһэн байна.

Паровозой ябасые сүүдхэ бүридэ 500 километртэ хүргэхын түлөө тэмсэһэн гайхамшагта патриотическа хүдэлөөн хадаа үдэрһөө үдэртэ үргэдэн дэлгэрнэ. Паровозно хэдэн мянган бригаданууд локомотивай эрьесын графигые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ хүдэлөөе үүсхэһэн машинистнууд нүхэд Глубоков, Шумилов, Блаженов, Каменских, Хаптараев, Кондратьев, Гульшен, диспетчернүүд нүхэд Королев ба Костырко гэгшэд сталинска шангай лауреадууд болонхой. Мүн тэрэшэлэн сталинска шангай лауреадай хүндэтэ нэрээзэргые Кагановичын нэрэмжэтэ шудхалаагай-механическа заводой формовщица Фомина гэгшэдэ олгоһон байна.

Техникые ашаглалгада, ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ үльгэр жэшээ харуулһан элдэб профессиин түрүү хүнүүдэй хэдэ мянган нэрэнүүдые мэдэнэбди. Капиталистическэ оронуудта иимэ амжалтанууд ябашье туйлагдахагүй. Хэдэн зуу мянган советскэ түмэрзамайхид табанжэлэйнгээ нормонуудые үлүүлэн дүүргээ.

Советскэ патриотизмын мэдэрэлые бэедээ шэнгээһэн түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэд хадаа дайсанаар һандаргагдаһан магистральнуудые гансахан лэ һэргээн бодхооно бэшэ, харин шэнэ замуудые мүрысөөнэй үндэһэ һуури дээрэ байгуулна ба түмэр замай магистральнуудай техническэ хүсые дээшэлүүлнэ. СССР-эй түмэр зам ашаа шэрэлгын дайнай урда тээхи хэмжээе үшөө 1948 ондо үлүүлһэн байгаа һаа, мүнөө үедэ табан жэлэй түсэбэй һүүлшын жэлдэ түсэблэгдэһэн ашаа шэрэлгын хэмжээе горьтойгоор үлүүлжэ шадаа.

Ажалта үдэртэ түрүүшын аванс

КИШИНЕВ, июлиин 29. (ТАСС). Колхозууд ажалта үдэртэ аванс үгэжэ байна. Чадыр-Лунгска районой олон колхозууд ажалта үдэр бүридэ нэжээд килограмм шэниисын таряа үгэбэ. Районой олохон колхозуудай правленинүүд колхознигуудтаа мүнгэнһөө гадна, мүн жэлэй тоосоондо оруулан ажалта үдэр бүриин 6 килограмм таряа ба овощь хубаахаар хараална.

Бельцка районой Сталинай нэрэмжэтэ артель ажалта үдэртэ натуральна аванс үгөө. Энэнь хүдөө ажахын артелие эмхидхэһэнһээ хойшо нэгэ жэлэй ойтой тудалдаба. Таряа абалга тон ехэ баярай һайндэр болоо. Урдань үгытэй ябаһан, мүнөө колхозник Иван Кишлариин бүлэдэ колхозой автомашинаар 63 пүүд таряа абаашажа үгтөө.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1950 оной гүрэнэй түсэбые 2-дохи кварталда дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Централна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1950 оной 2-дохи квартал дотор промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилга, эд товарай эрьесые үргэдхэлгэ ба арад зоной ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээнэй дээшэлэлгэ иимэ тоо мэдээнүүдээр харуулагдана гэбэл:

I.

Промышленностьдахи үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргэлгэ

1950 оной 2-дохи кварталда промышленностиин **валова продукци** үйлэдбэрилгын түсэб министерствонүүдээр иигэжэ дүүргэгдэһэн байна гэбэл:

	1950 оной 2-дохи кварталда квартальна түсэбые дүүргэлгэ (процентээр)
Металлургическа промышленностиин Министерство	104
Нүүрһэнэй промышленностиин Министерство	101
Нефтяной промышленностиин Министерство	104
Электростанцинуудай Министерство	104
Химическэ промышленностиин Министерство	106
Электропромышленностиин Министерство	106
Хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй промышленностиин Министерство	102
Хүндэ машина бүтээлгын Министерство	102
Автомобильна ба тракторна промышленностиин Министерство	103
Станокбүтээлгын Министерство	101
Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын Министерство	101
Барилгын ба харгын машина бүтээлгын Министерство	103
Транспортна машина бүтээлгын Министерство	103
Хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министерство	100
СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерство	108
СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерство	100
СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерство	107
СССР-эй загаһанай промышленностиин Министерство	93
СССР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерство	103
СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерство	104
Союзна республикануудай нютагай промышленностиин Министерствонүүд ба нютагай түлишын промышленностиин Министерствонүүд	107
Зам харилсаанай Министерствын промышленна предприятинууд	101
СССР-эй элүүрые хамгаалгын Министерствын промышленна предприятинууд	105
СССР-эй кинематографиин Министерствын промышленна предприятинууд	108
Олзоборилгын коопераци	101

СССР-эй промышленностиин валова продукциин 1950 оной 2-дохи кварталай түсэб юрэнхыдөө 103 процент бэелүүлэгдэбэ.

1950 оной түрүүшын хахадта промышленна үйлэдбэрилгын түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хоёрдохи кварталда булад, үнгэтэ металлнууд, нүүрһэ, нефть, бензин, керосин, дизельнэ түлишэ, электроэнерги, жэжэ гидротурбинанууд, электромоторнууд, трансформаторнууд, ртутна тэгшэлэгшэд, шарикоподшипнигууд, товарна вагонууд, ашаанай ба хүнгэн автомобильнууд, мотоциклнууд, автопогрузчигууд, экскаваторнууд, модо тарихa машинанууд, тарянай комбайнууд, минеральна үтэгжүүлгэнүүд, каустическа сода, каучук, будагууд ба бусад химикадууд, цемент, асбест, сонхын шэл, зөөлэн хушалта, шифер, радиоприемнигууд, оёдолой машинанууд, часы, фотоаппарадууд, хлопчатобумажна улаһан, нооһон ба торгон бүдүүд, штапельнэ улһа ба искусственна торго, гутал, мяха, колбасна зүйлнүүд, хилээмэ-булочна зүйлнүүд, кондитерска зүйлнүүд, мылэ, спирт, виноградна архи, шампанска, пивэ, папиросууд ба бусад олон түрэлэй промышленна продукци түсэбһөө гадуур нилээд ехээр үйлэдбэрилэгдэбэ.

Валова продукцие ба промышленна продукциин шухала зүйлнүүдэй олонхиие натураарнь үйлэдбэрилгын түсэбые дүүргэхэ үедээ, зарим министерствонүүд продукциин зарим зүйлнүүдэй түсэбые хүсэдөөр дүүргээгүй. Металлургическа промышленностиин Министерство зарим түхэлэй прокат ба металлургическа түхеэрэлгые, хүндэ машина бүтээлгын Министерство — паровой турбинануудые, станок бүтээлгын Министерство—металл зүһэхэ зарим түхэлэй станогуудые, машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын Министерство — компрессорнуудые ба счётно машинануудые, хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министерство — хүдөө ажахын зарим түхэлэй машинануудые, СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерство — стандартна гэрнүүдые бүтээн гаргаха квартальна түсэбөө, СССР-эй ой модоной болон саарһанай промышленностиин Министерство — саарһа, шпалнууд, стандартна гэрнүүдые бүтээн гаргаха ба модо зөөхэ түсэбөө дүүргээгүй байна.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1950 оной гүрэнэй түсэбые 2-дохи кварталда дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

(Түгэсхэл)

II.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта

1950 оной 2-дохи кварталда промышленна продукциин шухала шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалга 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал иигэжэ хубилhан байна гэбэл:

	1950 оной 2-дохи кварталые 1949 оной хоёрдохи кварталтай жэшэбэл (процентээр)
Шэрэм	122
Булад	119
Прокат	116
Түмэр замай рельснүүд	109
Түмэр трубанууд	112
Зэд	114
Цинк	121
Туулган	133
Нүүрhэ	112
Нефть	117
Бензин	113
Керосин	116
Дизельнэ түлишэ	155
Байгаалиин газ	105
Электроэнерги	115
Магистральна электровозууд	135
Магистральна товарна вагонууд	117
Ашаанай автомобильнууд	126
Хүнгэн автомобильнууд	150
Автобусууд	132
Шарикоподшипнигууд	133
Металлургическа түхеэрэлгэ	101
Экскаваторнууд	136
Паровой турбинанууд	169
Автокранууд ба автопогрузчигууд	180
Электромоторнууд 100 киловатт хүрэтэр	119
Электромоторнууд 100 киловаттhаа дээшэ	119
Станок бүтээлгын Министерствын металл отолхо станогууд	110
Зээрэлгын станогууд	121
Счётно машинанууд	108
Тракторнууд	116
Таряанай комбайнууд	163
Тракторна плугууд	158
Тракторна сеялкэнүүд	195
Тракторна культиваторнууд	185
Каустическа сода	114
Кальцинированнэ сода	119
Минеральна үтэгжүүлгэ	118
Будагууд	100
Синтетическэ каучук	120
Автопокрышканууд	127
Барилгын модо зөөлгэ	113
Саарhан	120
Цемент	126
Сонхын шэл	106
Шифер	127
Зөөлэн хушалта	119
Хирпиисэ	134
Стандартна гэрнүүд	119
Велосипедүүд	122
Радиоприемнигууд	128
Оёдолой машинанууд	119
Часы	133
Фотоаппарадууд	129
Хлопчатобумажна бүд	102
Улhан бүд	122
Торгон бүд	120
Арhан гутал	123
Резиновэ гутал	119
Оймhоной зүйлнүүд	124
Мяхан	156
Колбасна зүйлнүүд	141
Малай тоhон	105
Ургамалай тоhон	105
Кондитерска зүйлнүүд	122
Консервэнүүд	136
Сай	112
Мылэ	111
Спирт	104
Папиросууд	119
Виноградна архи	168
Шампанска	123
Пивэ	130

СССР-эй бүхы промышленностиин валова продукци 1950 оной 2-дохи кварталда 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал 21 процентээр ургаа.

1950 оной 2-дохи кварталда промышленностьда түхеэрэлгые ашаглалга 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал hайжарhан байна.

Металлургическа промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ мартеновскэ пеэшэнүүдэй оёорой нэгэ квадратна метр талмайhаа булад абалга ехэ болоо. 1950 оной түсэбтэ нормонууд үшөө туйлагдаагүй болобошье, нүүрhэнэй промышленностиин Министерствын шахтанууд дээрэ нүүрhэнэй комбайнуудай бүтээсэнь үнгэрhэн жэлэйхитэй сасуулбал нилээд ехэ болоhон байна. Нефтяной промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ нефтескважинануудые ашаглан малталгын скорость дээшэлээ. Химическэ промышленностиин гол hалбаринуудта, модо хюрөөдэлгын ба текстильнэ промышленностьда түхеэрэлгые ашаглалга hайжараа.

Гэбэшье, тиихэ зуура металлургическа промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ доменнэ пеэшэнүүдэй ашагтай хэмжээе ашаглаха тушаа түсэбөөр тогтоогдоhон коэфициент туйлагдаагүй ба нефтяной промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ нефтескважинануудые бэдэрэн малталгын скоростиин талаар түсэбтэ нормонууд бэелүүлэгдэнэгүй.

1950 оной 2-дохи кварталда промышленностиин олохон hалбаринуудта продукциин единицэ бүхэндэ сырье, материалнууд, түлишэ ба электроэнергиие гаргашалга 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал бага болгогдоhон байна.

Промышленна продукциин өөрын үные химдаруулха тушаа 1950 оной 2-дохи кварталда тогтоогдоhон даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ. 1950 оной 2-дохи кварталда промышленна продукциин өөрынь үнэ (сасуулhан сэнгүүдээр) 6 процентээр химдарба.

III.

Хүдөө ажахы

Колхозууд, машинно-тракторна станцинууд ба совхозууд хабарай тарилгые амжалтатайгаар ябуулhан, хабарай культурануудай тарилгын түсэбые дүүргэhэн, тогтоогдоhон болзорнуудые багадхаха ба хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй шанарые дээшэлүүлхэ ябадалые туйлаhан байна.

Уридшалан абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, совхозуудта, колхозуудта ба үмсэдөө байгаа таряашадай ажахынуудта 1950 оной ургаса тарилгын талмайнуудай ургалтань 1949 онойхитой сасуулхада юрэнхы дээрээ 6 миллион шахуу гектар болоhон байна.

Ороohото нилээд ехэ үнэтэ культурын—хабарай шэнисын тарилгын талмайнууд 2 миллион шахуу гектараар үргэдхэгдөө. Хлопчатнигай тарилга 540 мянган гектараар ба лён-долгунецын тарилга—270 мянган гектараар ехэ болгогдоо; сахарна свекло, лён-кудряш, үлhа, соя ба техническэ бусад культурануудай тарилга тэрэшэлэн ехэ болгогдоо.

Хабарай шэнисэ ба техническэ культурануудые тарилга гол түлэб намарай пар ба парнууд дээрэ схэнхидээ сортовой үрhэнүүдээр хэгдэhэн байна.

Механизациин hургуулинуудта ба машинно-тракторна станцинуудай болон совхозуудай дэргэдэхи курсанууд дээрэ 70 мянга шахуу комбайнернууд ба комбайнернуудай туhалагшанар, хүдөө ажахые механизацилха ба электрификацилха талаар бусад олон хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэгдэhэн ба hэльбэн hургагдаhан байна.

Машинно-тракторна станцинууд, совхозууд ба колхозууд 1949 онойхидо орходоо техникээр улам бури hайнаар зэбсэглэгдэжэ, энэ жэлэй ургаса хуряалгые эхилбэ. 1949 оной июлиин 1-дэ байhантай сасуулхада, таряанай комбайнуудай тоонь 1950 оной июлиин 1-дэ 20 процентээр, тэрэ тоодо самоходно комбайнуудай тоонь 3,3 дахин олошорhон байна; тракторна ба самоходно сенокосилкануудай тоо 2,6 дахин ургаа. Тэрээнhээ гадна, хүдөө ажахы хадаа морин сенокосилканууд, жатканууд ба хуряалгын бусад машинануудые олоор абаhан байна. Хүдөө ажахыдахи ашаанай автомобильнуудай парк энэ үе соо 22 процентээр ехэ болобо.

Машинно-тракторна станцинууд ба совхозуудта тракторнуудай, автомобильнуудай ба комбайнуудай горючиин запасууд үнгэрhэн жэлэйхитэй сасуулхада гурбанай нэгэ хубяар ехэ болоо.

Ороной урда районуудай колхозуудта ба совхозуудта ороohото культурануудай ургаса хуряалга дэлгэрүүлэгдэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи, ургаса гаралгые тодорхойлхо Гүрэнэй Главна инспекциин мэдээнүүдэй ёhоор, Украинада ба Молдавида ороohото культурануудай hайн ургаса гараа, зарим районуудта хангалтатай ургаса туйлагдаhан байна. Хойто Кавказай ба Крымэй, Поволжьесын ба хара хүрьhэтэ центральна зонын олонхи районуудта ороohото культурануудай хангалтатай ургаса, зарим районуудта—hайн ургаса ба зарим районуудта муу уларилтай байhан дээрэhээ үнгэрhэн жэлэйхиhээ багашаг ургаса хүлеэгдэжэ байна. Ороной центральна ба баруун районуудта ургасын түхэл шарайнь hайн ба хангалтатай. Урал дээрэ, Сибирьтэ ба ороной зүүн болон хойто бусад районуудта үсөөн тэды газарhаа бэшэндэнь тарилгын байдал hайн байна. Июнь hарада газар бүридэ шахуу ороhон бороонууд ороной центральна, баруун, хойто ба зүүн районуудтахи ороohото культурануудай тарилгада, тэрэшэлэн сахарна свёкло, хартаабха, наран сэсэг болон бусад техническэ культурануудай тарилгада эрхим hайн условинуудые байгуулаа.

СССР-эй европейскэ хубидахи талын ба модото талын районуудтахи колхозууд, лесхозууд ба совхозууд, поли хамгаалха модонуудые 1950 оной хабар 700 гаран мянган гектарта гү, али 1949 оной хабарайхида орходоо 2,5 дахин үлүүгээр тариhан байна. 1950 ондо поли хамгаалха модо тарилгын жэлэй түсэб болзорhоо урид дүүргэгдээ.

1949—1951 онуудта колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-тэй Центральна Комитедэй Тогтоолые бэелүүлэн, колхозууд ба совхозууд 1950 оной түрүүшын хахадта малай тоо толгойе нилээд ехээр олошоруулба.

1949 оной түрүүшын хахадай эсэстэ байhан малай тоо толгойтой сасуулхада, 1950 оной нэгэдэхи хахадай эсэстэ колхозуудтахи ниитын малай тоо толгой: эбэртэ бодо малаар—15 процент, тэрэ тоодо үнеэдээр—19 процент, гахайгаар—52 процент, хони ба ямаадаар—16 процент ба моридоор—18 процент ургаба. Шубуудай тоо толгой 2 дахин шахуу олошорбо.

Энэ үе соо СССР-эй совхозуудай Министерствын совхозуудтахи эбэртэ бодо малай тоо толгой—16 процент, тэрэ тоодо үнеэдээр—17 процент, гахайгаар—45 процент, хони ба ямаадаар—16 процент ба моридоор—22 процент ургаhан байна.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бүхэжүүлхэ ба хүдөө ажахые саашадань дэбжүүлхын тула колхознигуудай хамтын суглаануудай шиидхэбэреэр, энэ жэлдэ хэдэн олон областьнуудта жэжэ колхозуудые томо болгожо байна. Жэшээлхэдэ, Московско областьдо энэ жэлэй эхеэр 6 мянга гаран колхозууд байhанаа, мүнөө нэгэдэhэнэй hүүлээр 1700 шахуу болоод байна. Ленинградска областьдо колхозуудые томо болголгын ашаар, 2 мянган колхозуудай орондо 600 колхозууд бии болоо.

Колхозуудые томо болголго хадаа тракторнууд, комбайнууд, сложно молотилканууд ба хүдөө ажахын сложно бусад машинануудые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха шухала арга боломжонуудые бии болгоно, ниитын ехэ товарна томо малажалые байгуулха, болбосон түхэлтэй колхозно тосхонуудай барилгые өөhэдынгөө хүсөөр бэелүүлхэ, колхозуудта хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй байха арга олгоно, ниитын колхозно үйлэдбэриин бүхы талын хүгжэлтые, ниитын доходуудай түргэн ургалтые ба колхознигуудай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээнэй дээшэлэлтые хангана.

IV.

Түмэр замай, гол мүрэнэй ба далайн транспортын ашаанай эрьесын ургалта

1950 оной хоёрдохи кварталда түмэр замай транспорт дээрэ сүүдхэ соо дунда жэшээгээр ашаа тээлгын ниитэ түсэб 104 процент дүүргэгдээ.

1950 оной хоёрдохи кварталда 1949 оной 2 дохи кварталтай сасуулбал, түмэр замаар сүүдхэ соо дунда жэшээгээр бүхы ашаануудые тээлгэ 13 процентээр ургаба, тэрэ тоодо нүүрhэ ашалга—10 процент, нефть ба нефтьпродуктнууд—22 процент, руда—19 процент, хара металлнууд—15 процент, гурил—35 процент, сахар—34 процент, минерально-барилгын материалнууд—13 процент, огнеупорнууд—11 процент, модон ашаанууд— 15 процент, химическэ ба минеральна үтэгжүүлгэ—13 процент ургаба.

Хүдэлхэ составые ашаглалга 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал hайжарhан болобошье, 1950 оной 2-дохи кварталда түмэр замууд ашаанай вагонуудай эрьесын тогтоогдоhон нормодо хүрөөгүй.

1950 оной 2-дохи кварталда гол мүрэнэй транспортын ашаанай эрьесэнь 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулхада, 15 процентээр ехэ болобо. Гол мүрэнэй транспортын ашаанай эрьесын 1950 оной 2-дохи кварталай түсэб 99 процент дүүргэгдээ.

1950 оной 2-дохи кварталда далайн транспортын ашаанай эрьесэ 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулхада 14 процентээр ехэ болоо. Далайн транспортын ашаанай эрьесын 2-дохи кварталай түсэб 105 процент бэелүүлэгдээ.

V.

Арадай ажахыда капитальна хүдэлмэриин ургалта

1950 оной 2-дохи кварталда арадай ажахыдахи капитальна бүхы хүдэлмэриин хэмжээн 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал 131 процент болобо, тэрэ тоодо металлургическа промышленностьда—127 процент, нүүрhэнэй промышленностьда—117 процент, нефтяной промышленностьда—150 процент, электростанцинуудта—137 процент, машина бүтээлгэдэ—124 процент, барилгын материалнуудай промышленностьда—125 процент, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда—140 процент, машинно-тракторна станцинуудта ба совхозуудта—175 процент, транспорт дээрэ 132 процент ба гэр байрын барилгада—126 процент болоhон байна.

1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулхада, хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын Министерство барилгын-монтажна хүдэлмэриин хэмжээе 25 процент ехэ болгоо, машина бүтээлгын предприятинуудай барилгын Министерство—17 процент, нүүрhэнэй промышленностиин Министерствын подрядна организацинууд — 16 процент, нефтяной промышленностиин Министерство—29 процент ба электростанцинуудай Министерство—41 процент ехэ болгобо.

Правительствын шиидхэбэритэй зохилдуулан, министертсвонүүд ба зурганууд хадаа проектнүүд болон сметэнүүдтэ үлүү гаралгые усадхаха зэргээр, тэрэшэлэн барилгын болзорнуудые хороохо, барилгын ба монтажна хүдэлмэриин эмхидхэлые hайжаруулха, янза бүриин хүдэлмэринүүдэй механизацилгые ехээр дээшэлүүлхэ, барилгын индустриальна методүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, барилгануудые материалнуудаар гүйсэд хангаха ба тэдэниие гамтайгаар гаргашалха, транспортна гаргашануудые багадхаха, накладной болон захиргаанай-ажахын гаргашануудые хороохо зэргээр, мүн үйлэдбэриин хүсэнүүдые ба гэр байрын талмайе ашаглалгада оруулха талаар 1950 ондо тогтоогдоhон даалгабаринуудые хэбээрнь үлөөжэ, барилгын үнэ сэнгые химдаруулха хүдэлмэри ябуулhан байна.

Барилгын үнэ сэнгые химдаруулха зорилгоор Правительство хадаа 1950 оной июлиин 1-hээ эхилээд материалнууд болон түхеэрэлгын оптово сэнгүүдые, тэрэшэлэн ашаа тээбэрилгын тарифнуудые шэнээр химдаруулhан байна.

VI.

Эд бараанай эрьесые дэлгэрүүлгэ

1950 оной 2-дохи кварталда олоной хэрэглэлэй товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые 1950 оной мартын 1-hээ эхилэн шэнээр химдаруулhанай hүүлээр, советскэ худалдаа наймаае саашадань дэлгэрүүлгэ үргэлжэлөө. 1950 оной 2-дохи кварталда гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай рознично товарнуудай эрьесэнь 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулхада (сасуулhан сэнгээр) 30 процентээр ехэ болобо.

1950 оной 2-дохи кварталда эдеэ хоолой товарнууд 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулбал, 25 процент үлүү ехээр худалдагдаба. Тусгаарлабал, мяхан продуктнууд — 15 процент, загаhан продуктнууд—28 процент, малай тоhон—46 процент, сахар—26 процент, кондитерска зүйлнүүд 24 процент ехээр худалдагдаа.

1950 оной 2-дохи кварталда промышленна товарнууд 1949 оной 2-дохи кварталда орходоо 37 процент үлүүгээр худалдагдаа. Тиихэдээ хлопчатобумажна бүд — 31 процент, ноohон бүд—41 процент, торгон бүд—31 процент, оёhон зүйлнүүд—34 процент, арhан гутал—45 процент, резиновэ гутал—24 процент, трикотажна зүйлнүүд—37 процент, оймhонууд—45 процент, өөхэн мыл[э] ... процент үлүү ехээр наймаала[гдаа]. 1950 оной 2-дохи кварталда р[адио]приемнигууд 1949 оной 2-... кварталтай сасуулбал 32 проц[ент] ... карманай ба сарбуунай часы ... процент, оёдолой машинануу[д] ... процент үлүүгээр худалдагдаа.

Колхозно рынок дээрэ хү[дөө] ажахын продуктнуудые хүн з... худалдалга үнгэрhэн жэлэйхи... ехэ болоhон ба сэнгүүд химда[раа] байна.

VII.

Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай тоо болон ажалай бүтээсын ургалта

1950 оной 2-дохи кварталда СССР-эй арадай ажахыдахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоонь 1949 оной 2-дохи кварталтай сасуулхада 2,4 миллион хүнөөр олошорбо. Промышленностьда, хүдөө ба ой модоной ажахыда, барилгада болон транспорт дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай тоонь 1900 мянган хүнөөр, мүн hуралсалай, научно-шэнжэлэлгын ба эмнэлгын эмхи зургаануудта 300 мянган хүнөөр олошорбо. 2-дохи кварталда 189 мянган залуу мэргэжэлтэ хүдэлмэришэд фабрично-заводской hургуулинуудые ба горно промышленна hургуулинуудые дүүргээд, промышленностьда, барилга ба транспорт дээрэ хүдэлхөөр эльгээгдэбэ.

1950 оной 2-дохи кварт[алда] промышленностьда ба барил[гада] ажалай бүтээсын саашанхи ү[ргалта] та үргэлжэлбэ. Промышленност[иин] hалбаринуудай олонхинь аж[алай] бүтээсые дээшэлүүлхэ тушаа [1950] оной 2-дохи кварталда гү[рэнэй] түсэбөөр тогтоогдоhон даалг[абари]ие дүүргэв. Промышленност[ьда] хүдэлмэришэдэй ажалай б[үтээ]сэнь 1949 оной 2-дохи кварт[алтай] орходоо—12 процент, тэрэ то[одо] машина бүтээлгэдэ — 16 проц[ент], металлургическа промышленно[сть]да—9 процент, нүүрhэнэй [про]мышленностьда—11 процент у[рга]hан байна. Барилгада хүдэлм[эри]шэдэй ажалай бүтээсэнь энэ [үе] соо 13 процент ургаа.

VIII.

Культурна байгуулалта ба элүүрые хамгаалга

1950 оной 2-дохи кварталда заочно hуралсагшадые оруулалсаад, дээдэ hургуулинуудай, техникумүүдэй ба hуралсалай дунда тусхай бусад заведенинүүдэй hүүлшын курсануудта 500 мянга шахуу залуу мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэбэ.

1949 онойхидо орходоо 25 процент олон hурагшад долоон жэлэй ба дунда hургуулинуудые, тэрэшэлэн хүдэлмэришэнэй ба хүдөөгэй залуушуулай hургуулинуудые дүүргэhэн байна.

1950 оной нэгэдэхи хахадта хэблэгдэhэн номуудай тираж 1949 оной нэгэдэхи хахадтай сасуулхада 15 процентhээ үлүүгээр ургаба.

1950 оной 2-дохи кварталда больнична, санитарно-hэргылгын ба курортно эмхи зургаануудай сеть саашадаа үргэдхэгдэhэн байна. Эмнэлгын эмхи зургаанууд м[еди]цинскэ эгээн шэнэ аппаратурые түхеэрэлгые ехэ олоор аб[аа]. Электроаппаратурые, лаборат[орна] түхеэрэлгые ба үндэр шанарай [ме]дикаментнуудые бүтээн гарг[алга] ургаа. 2-дохи кварталай эх[ин] больнична 100 койкануудта 1... онойхидо орходоо 1,5 дахин ш[ахуу] олон врачууд хүртэhэн ба[йна]. Тиимэhээ, СССР дотор хүн зо[ной] түлөөhэгүйгөөр үзүүлэгдэдэг м[еди]цинскэ туhаламжын шана[р] дайнай урда тээхи үетэй сасуу[лха]да нилээд ехээр дээшэлhэн ба[йна].

Салин хүлhые хэбээрнь үлө[өжэ] бүхы хүдэлмэришэд ба албах[аагшад] шадта жэл бүри үгтэдэг ээлж[энэй] амаралтануудые энэ оной 2-д[охи] кварталда 10 миллион шахуу [хү]нүүд эдлэhэн байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи
Центральна Статистическэ Управлени[ин]

---

hАЙНААР БЭЛЭДХЭНЭ

Байгша ондо Улан-Удын мяха-консервын комбинадай үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн нёдондо жэлэйхиhээ 21 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Тиимэhээ комбинадай коллективүүдэй урда гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ талаар тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана.

Энэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула бүхы цехүүдэй мал үгсэлхэ сезонно хүдэлмэриhөө урид hайн шанартайгаар заhабарилха ба бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Асарагдаhан шэнэ техникые тодхожо, зарим цехүүдэй конструкциие шэнэдхэжэ, түүхэй зүйлнүүдээ гээлтэ хоролтогүйгөөр, саг соонь болбосоруулха ёhотой.

Мүнөө комбинадай цех бүхэндэ заhабариин хүдэлмэриие болзорhоонь урид дүүргэхын тула социалистическэ мүрысөөн эршэмтэйгээр ябажа байна. Мяха-өөхэнэй к[ор]пус заhабарилагдажа дүүрээ. ... дэ конвейерэй 50 метр гэнжэ ... нэлэгдээ, ханануудынь шэрдэг... Мүн гэрэлтүүлхэ системэнь ... дынхиhаа hураггүй дээрэ боло[об]о.

Комбинадай консервын за[вод] консервнэ конвейерээ ута бо[лго]жо, үйлэдбэриингөө бүтээс[ые] аяар 26 процентээр дээшэлүү[лхэ]хэнь. Заводой коллектив жэлэ[й] гээ түсэбые Октябрьска рево[лю]циин 33-дахи жэлэй ой хүр[тэр] дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай.

Өөхэнэй тоhо шахадаг механическа пресс тодхогдожо, өөхэ ха[йл]луулга ехээр дээшэлбэ.

Иигэжэ, хүндэ хүшэр хүдэл[мэ]ринүүдые механизацилга ха[даа] предприятиин үйлэдбэриин пр[ог]раммые болзорhоонь урид үл[үү]лэн дүүргэхэ ябадалые хангана.

А. Шестаков.

Колхозуудта кадрнуудые бэлэдхэлгэ

Колхозно бухгалтерска хэрэгүүдые hайжаруулха ябадал хадаа колхозуудай хүгжэлтын хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай байна. Счетоводууд ба бухгалтернуудай нарин нигта тоо бүридхэл ябуулhан дээрэhээ, бүхы зөөри хогшолые, олзо, гаргашые тэдэнэй зүб зүйтэйгөөр хинажа шалгажа байhан дээрэhээ ажахын бүхы амжалтанууд харагдаха болоно.

Манай республикада 1947 ондо колхозуудай тоосооной кадрнуудые бэлэдхэхэ hургуули Кяхта городто нээгдэhэн байгаа. Энэ hургуули хадаа hуралсалай 2 жэл соо 75 счетовод-бухгалтернуудые бэлэдхэжэ,—республикын колхозуудта, мүн 52 бухгалтернуудые—республикын МТС-үүдтэ эльгээгээ. Мүнөө жэлдэ 50 гаран счетоводууд, 15 бухгалтер-инструкторнууд бэлэдхэгдэжэ байна.

Кяхтын колхозно кадрнуу[дай] hургуули дүүргэгшэд өөhэдын[гөө] ажал дээрэ hайн амжалтануу[д] харуулдаг байна. Счетоводу[у]д Цыбикжапов, Кожевников, Ал...ров, Ринчинов гэгшэд өөhэдын[гөө] колхозуудта тоо бүридхэлые ... шээтэ hайнаар табижа ш... Эдэнэр нэгэ жэл соо ажалл[аха] зуураа, ахалагша счетоводууд [бо]лобо.

Кяхтын колхозно счетоводуу[д] ба бухгалтернуудай hургуули ха[даа] мүнөө жэлдэ hуралсалайнгаа ш[а]нарые улам hайжаруулха, ко[лхо]зууhаа ерэгшэдые эрхим бэлэ[дхэл]тэйгээр ургаха хүдэлмэринүүд[ые] бэелүүлжэ байна.

А. Фильмо[нов],
счетоводуудые бэлэдхэхэ Кяхт[ын] хүдөө ажахын hургуулиин дир[ек]тор.

СССР—ТҮМЭРЗАМАЙ АГУУЕХЭ ДЕРЖАВА

★ ★

Манай түмэрзамайхидай ажал

Улан-Удын отделениин политотделэй начальник нүхэр Андреевэй хөөрөөнһөө

Манай Советскэ Эхэ ороной түмэрзамайхид өөһэдынгөө һайнаар политическэ ба ажахын эхэ дэбжэлтын оршон байдада бүхы советскэ арадтаяа хамта тэмдэглэжэ байна. Стокгольмско Уряа доро гараа табилгадаа манай отделениин хүдэлмэришэдэй бүхы коллективүүд эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаа һэн. Тиин өөһэдынгөө туйлаһан амжалтануудые арадуудай агууехэ вождь, инаг эсэгэ Сталиндаа энэ үдэрөөр дашарамдуулан элидхэнэ.

Советскэ олонациональна арадуудай бүлэ соо сэсэглэн һалбаржа байгаа Бурят-Монгол республикымнай промышленность, хүдөө ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр түргэнөөр хүгжөө. Эдэ хүгжэлтэнүүд бидэнэрэй-түмэрзамайхидай харюусалгата ажалые хэдэн дахин ехэ болгоо. Хэрбээ 1946 оной түрүүшын хахад жэл соо шэрэгдэһэн ашаае 1950 оной түрүүшын хахад жэлтэй жэшэбэл һаа, аяар 270 процентээр ехэ болоһон байна.

Арадай ажахыда үдэр, һара, жэл бүри ехээр хэрэглэгдэжэ байгаа ашаа түмэр замаар сар болгон соонь шэрэхэ ябадалые хангахын тулада түмэр замай бүхы һалбари, участогуудта стахановска ажал, шэнэ үүсхэл, урдаа табигдаһан зорилгые заатагүй бэелүүлхые хүсэһэн оролдолго ба зүтгэлгэ хэрэгтэй байна. Энэ зорилгые бэелүүлхэ арга хадаа түмэрзамайхидай хүсые эршэдүүлһэн социалистическэ мүрысөөн байһаниинь лабтай.

«Табанжэлые — дүрбэн жэлдэ», «Суудхэ соо—500 километр» гэһэн зорилготойгоор отделениин хүдэлмэришэн, машинист бүхэн ажаллажа байхадаа ашаа шэрэхэ табанжэлэйнгээ даалгабарита түсэбые үшөө 1949 оной июнь һарада дүүргэһэн юм. Үнгэрһэн 4,5 жэл соо манай алдарта машинистнууд түсэбһөө ашаа тээһэн хэдэн мянган составуудые өөһэдынгөө участогуудай дээгүүр жолоодон үдэшэһэн ба уттан абаһан байна. Энэ үе түсэбэйнгөө дээдэ тээ арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ тон ехэ хэмжээнэй ашаанууд шэрэгдээ.

Поездоо капитальна заһабаригүйгөөр миллион километр гүйлгэдэг машинистнууд манайда бии. Тэдэнэрэй ажалай дүршэлые халан абагшад мүн лэ олон. Хаа хаанагүй гүрэнэй зөөри арбилха гэһэн уряа хүдэлмэришэн бүхэндэ нангин уялга болонхой. Тиигэжэ отделениин машинистнууд 4,5 жэл соо 63 эшелон шулуун нүүрһэ арбилаа.

Техникые һайнаар ашаглаха, ажалые хурдадхаха шэнэ үүсхэлнүүд, уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын творческо хүдэлөөн түмэрзамайхидай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ 513 дурадхалнуудые бодото ажал дээрэ хэрэглээд байхада, зарим хүдэлмэринүүд үзэгдөөгүйгөөр хурдадхагдажа, жэл бүри гүрэнэй зөөридэ аяар 1 миллионһоо дээшэ түхэриг мүнгэн зөөри арбилалта хэгдэдэг болоо.

Түмэр замай отделениин коллективүүдэй дунда Улан-Удын паровозно депогойхид, машинистнуудай коллективүүд, Наушки, Галуута-Нуурай станциинхид бүришье һайн амжалтануудтайгаар түмэрзамайхидай Сталинска үдэрые угтаба.

Зүүн-Сибириин түмэр зам дотор суутай болоһон залуу машинистнууд Иван Здаров, Тихомиров, Щербин, зам заһабарилагша нүхэр Жарцев, депогой дархан Павел Вислов, кондуктор Дивановский болон бусадай ажалай амжалтануудаар манай республикын түмэрзамайхид омогорхоно.

Түмэрзамайхид хадаа большевистскэ партиин, Советскэ правительствын ба агууехэ Сталин багшын үдэр бүриин анхаралаар хүрээлэгдэнхэй. Түмэрзамайхидай культурна поселогууд баригдаа. Шэнэ клубууд, яслинууд, һургуулинууд, больницанууд, амаралтын гэрнүүд олон. Түмэрзамайхидай элүүр энхые сахилга һайнаар табигданхай. Манай отделениһээ 4,5 жэл соо аяар 1200 тухай хүдэлмэришэд курортнууд ба амаралтын гэрнүүдтэ амараа.

Манай Зүүн-Сибириин түмэрзамайхидай коллективүүд һайндэрөө иимэнүүд амжалтануудаар угтажа байһанаа Эхэ оронойнгоо урда, агууехэ Сталинайнгаа урда элидхэхэ зуураа, саашадаа улам ехэ амжалтануудай түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхээр жагсаад байһанаа мэдүүлнэ.

МИНИИ БЭЛЭГ

Үшөө 1946 ондо социалистическэ уялга абахадаа сталинска табанжэлээр үгтэһэн даалгабариие үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялга абаа һэм. Тиин би үнгэрэгшэ һарын халаан хүрэтэр 4,6 һара соо халуун түмэр дабталгын 14 жэлэй хахадай даалгабарине дүүргэбэб.

Энэ хадаа Эхэ оронойнгоо хурдан түргэнөөр хүгжэлгэдэ минии зорюулһан бэлэг болоно.

Вагонуудай заһабарида хэрэглэгдэхэ шухала частьнуудые хэхэдээ хяһа хөөргын шадал мэдүүлжэ, шадабари дүршэлэй шэди харуулжа ажаллахаб. Нүхэд түмэрзамайхид, мүрысөөгөө улам үргэдхэжэ, шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлая!

П. Вислов, Улан-Удэ станциин вагонно депогой түмэршэ дархан.

★ ★ ★

Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистнууд ба хүдэлмэришэд түмэрзамайхидай Үдэрые ажалай ехэнүүд амжалтануудаар угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: депогой алдар солото стахановецууд (зүүн гарһаа) — цехын мастер Ф. Кравченко, машинистнууд А. Прудников, С. Степанов, Н. Соседенко, Н. Врублевский, А. Моксоев, С Бондратович, С. Калинин гэгшэд.

М. Минеевэй фото.

Үшөө 1.000.000 түлөө

С. С. Степанов, Улан-Удын депогой орденто машинист

Манай Байгал шадарай түмэрзам табигдаһаар энэ ондо 50 жэл гүйсөө. Би энэ түмэрзам дээрэ 46 жэл соо ажаллажа байнаб. Хаанта хархис засагай хатуу дарлалтын жэлнүүдтэ хүлһэеэ адхажа, хүл дээрээ бохиножо, наймаар гүрэһэн нагайхын заналта доро арба гаран жэл ажаллаа һэм. Хэсүү хүндэ байгша бэлэй.

Россин түмэрзамайхидта, бүхы арадта зол жаргалта байдалые советскэ засаг, коммунистическэ парти, агууехэ багшанар Ленин ба Сталин олгоо. Тэрээнэйнь түлөө түмэрзамайхидай зүгһөө өөрынгөө гүнзэгы ба халуун баярые хүргэнэб.

Һүүлшын 9 жэл соо № 20862 паровозые жолоодон ябаха зуураа, капитальна заһабаригүйгөөр 1 миллион 460 мянган километртэ пассажирска поездые үдэшээд байнаб. Паровозые капитальна заһабаригүйгөөр ябуулга хадаа гүрэндэ хэдэн зуугаад мянган түхэригэй алмалта хэдэг байна. Тиимэдэл минии паровозой бригадынхид капитальна заһабаригүйгөөр миллионһоо дээшэ километртэ ябаа. Манай бригада паровозойнгоо ашаа шэрэхэ табанжэлэй даалгабариие үшөө 1948 ондо дүүргээ һэн.

Пассажирска поездын паровозые жолоодолго хадаа тон ехэ харюусалгатай, ехэ дүй дүршэл хэрэглэхэ ажал болоно. Тиимэдэ олон жэл соо ажаллаха зуураа, би нилээд олон машинистнуудые бэлэдхээб. Мүнөөшье залуу бурят хүбүүн Бадеев гэгшые бэлэдхэжэ байнаб. Энэ залуу нүхэр мүнөө минии хажууда кочегараар хүдэлмэрилнэ.

Бидэнэр абаһан уялгануудаа иимээр дүүргэжэ байнабди. Мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан паровозоороо капитальна заһабаригүйгөөр үшөө миллион километр ябахын түлөө шангаар тэмсэжэ байнабди.

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ АЖАЛЛАНАБ

Т. Н. Шибико, Улан-Удэ станциин ахалагша стрелочник

Мүнөөдэр манай түмэрзамайхид бүхы советскэ арадтаяа хамта һайндэрөө тэмдэглэжэ байна. Энэ үдэр түмэрзамайхид жэл соо өөһэд өөһэдынгөө хэһэн ажал тухай советскэ Эхэ орондоо, агууехэ Сталин багшадаа элидхэдэг.

Бата бэхи эб найрамдалай түлөө бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы түрүү хүнүүдые толгойлон ябаһан советскэ арад ба тэрэнэй багша агууехэ Сталин болбол хүсэн түгэс оронойнгоо түмэрзамайхидай амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, саашадаа үшөө ехэ илалтануудые туйлахыень хүсэнэ.

Стрелочнигүүдэй ажал тон харюусалгатай. Поезднуудые һаадгүйгөөр угтан абаха ба үдэшэн ябуулха бүридөө состав соо ябаһан ашаае нэгэшье часай хожомдолгүйгөөр зорюулагдаһан газартаа абаашагдахыень хүсэнэбди. Ажалай амжалтын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанабди.

37 жэл соо түмэр замда ажаллааб. Пост дээрээ байхадаа дежурнын үгэһэн заабари ба захиралтые сар соонь дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа гаргагшаб. Саашадаашье улам һайнаар ажаллахаб.

Түмэрзамайхидай Сталинска үдэрөөр дашарамдуулан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые ударидагша ба алдарта советскэ ороноо коммунизм тээшэ нангин замаар хүтэлбэрилэн ябагша агууехэ багша Сталиндаа үнэн сэдьхэлэй халуун баярые хүргэнэб.

МАНАЙ ЗАХЯА

Мүнөөдэр манай цехын коллектив социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө заводой дирекциин ба парткомой дамжуулгын Улаан туг абаба. Бидэнэр июль һара соо эб найрамдалай стахановска вахтада жагсан, һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, түмэрзамайхидай Бүхэсоюзна Үдэрые угтаабди.

Минии хүтэлбэрилжэ байһан инструментальщигуудай бригада һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид 120 процент дүүргээ.

Бидэнэр, паровоз бүтээгшэд ба заһабарилагшад түмэрзамайхидта хүсэтэ паровозуудые ба вагонуудые һайн шанартайгаар заһабарилан үгэжэ байнабди. Тэдэниие манай бүхы хүсэн соонь, ашагтайгаар хэрэглэгты! Амжалтануудые туйлажа, аба Сталинһаа, Эхэ оронһоо магтаалда хүртэгты!

Л. Журбанов.

ДИСПЕТЧЕР

Үргэн Түгнын хойморoор, үнэр Галтайн хүбшын хормойгоор хэр малнууд олоороо бэлшэнэ. Энэ хони адуулжа ябаһан холоор бага Базар хүбүүн паровоз, түмэр харгы тухай хүнүүдэй хөөрэлдэхые дуулаад ехэ һонирхоно.

— Аба, Петровский завод абашажа, паровоз харуулыш даа, — гэжэ Базар гуйна.

— Талханайгаа ургаһан хойно намар Петровск ошохобди, — гэжэ эсэгэнь харюусаа һэн.

Тэрэ намар арбан хоёртой Базар хүбүүн анха түрүүшынхеэ город ошобо. Тэндэ одоол хүсэһэн хүсэлдөө хүрэжэ, хүсэтэ паровозые хараа бэлэй. Тэндэл түмэр замай хүдэлмэришэн болохо, шадаа һаа тэрэ хүсэтэ түмэр мориной жолооень бариха гэжэ хэлбэрэшэгүйгөөр шиидээ һэн.

1932 он. Нарбаев Базар түмэр харгын ФЗО-гэй һургуулида һуралсаба. Базар аргагүй ехэ оролдосотойгоор һуралсана. «Энэ холол ошохо хүбүүн даа!»—гэжэ буурал сагаан толгойтой мастер үбгэн Базарые магтадаг байгаа.

Үбгэн ород мастер эндүүрээгүй һэн.

Базар Нарбаев һургуулияа эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ, вагон заһабарилагшын мэргэжэл абажа гараба.

Һургуулида олоһон мэргэжэлээ Базар ажал хүдэлмэри дээрээ улам нарижуулан гүнзэгырүүлжэ, үдэшын һургуулида ябажа, эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Тиин, уданшьегүй Базар вагон заһабарилгын мастерай туһалагшын тушаалда дэбжүүлэгдэбэ.

Шэнэшье тушаалда габшагай ударна хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулжа, эмхидхэлэй шадабаритай байһанаа тодоруулба.

«Иимэ хурдан ухаатай, эмхидхэлэй ажалай шадабаритай хүнүүд диспетчер боложо шадаха байна» гэжэ депогой хүтэлбэрилэгшэд хэлсэдэг байба...

Базар Нарбаев Московско эксплоатационно һургуулида эльгээгдэбэ. Хэдэн жэл тэндэ һуралсаһанайгаа удаа, түмэр харгын транспортын диспетчер гэһэн диплом абаа һэн.

1940 он. СССР-эй түмэр замай транспортын Министерство нүхэр Нарбаевые Калининска харгыда ахалагша диспетчерээр эльгээбэ.

— Диспетчер боложо хүдэлмэрилһэн түрүүшынгээ үдэрһөө эхилэн, хэрбээ минута бүхэндэ, секунда бүхэндэ диспетчерэй жолоогоо шангаар барижа байгаагүй һаа, транспорт дээрэ гурим журам байхагүй һэн гэжэ Лазарь Моисеевич Кагановичын хэлэһэниие хододоо һанажа ябадагби— гэжэ Базар Нарбаев хөөрэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилбэ. Ороной баруун областьнуудай промышленна предприятинуудые зүүн зүг нүүлгэжэ байһан хүшэр хүндэ сагта нүхэр Нарбаев тон харюусалгатай харгын участогууд дээрэ хүдэлмэрилөө. Эндэ таһалгаряагүй шахуу зүүлжэ байһан ашаатай составуудые, баруулжа ябаһан сэрэгэй эшелонуудые һаадгүй ябуулха талаар аргагүй ехэ шадабаритай байһанаа харуулба.

Уданшьегүй Базар Нарбаевые героическа Советскэ Армиин зэрэгдэ абажа, өөрынь мэргэжэлээр ажаллуулба.

Тиигэжэ дайнай он жэлнүүд соо Нарбаев болбол Белорусска ба Белостокско фронтовой харгынууд дээрэ сэрэгэй диспетчерээр хүдэлмэрилнэ.

— Немецкэ фашистнуудые хяа бута сохихо хэрэгтэ зорюулагдаһан буу һомо, эдеэ хоол, хубсаһа хунар, түрүү техникэ баатарлиг советскэ сэрэгшэдтэ хурдан түргэн хүргэхэ ябадалда миниишье заахан оруулалта бии гэжэ һанахада досоомни һайн байдаг юм, — гээд нүхэр Нарбаев хөөрэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн илалта түгэсөөр дүүрэжэ, Базар Нарбаев түрэл Бурят-Монголдоо ерэбэ.

Улан-Удэ станци. Инженер-лейтенант Нарбаев «Баруун кустын диспетчер» гэһэн таһалга соо минутна сеткэ урдаа табинхай, өдөөшье хараха сүлөөгүй һууна.

Баруун кустын харгы дээрэ арбан хоёр поезд ябажа ябанад. Поезд бүхэниие ута жолоогоор жолоодоод байһандал саарһан сеткэ дээгүүрээ үнгэ бүриин карандашаар зурлаахай татан, арба-арбан минута бүхэнөөр тэмдэглэнэ. Поездын машинистнуудтай ходо радиогоор хөөрэлдэжэ, заабари захиралта үгэнэ.

— Нүхэр Щербаков, «Селенга» станци дээрэ нүүрһэ ашаһан хоёр вагоноо орхёод, табан хооһон вагонуудые Улан-Удэ хүрэтэр шаггагалагты, гэһэн радио захиралта үгэнэ.

— Булта бүтээгдэхэ, — гэһэн абяан урдань байһан репродуктор сооһоо соностоно...

— Тэрэ поезд түсэбөөр хараалагдаагүй ажал хэхэдээ, графигһаа гаража, гээгдэхэгүй гү? — гэжэ бидэнэй асуухада нүхэр Нарбаев иигэжэ харюусана:

— Щербаков тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэ гээгдэхэгүй. Алдарта машинистнууд Ягодин, Асеев гэгшэдэй һурагша, тэдэнэрэй дүй дүршэлөөр хүдэлмэрилдэг хүн. Мүнөө нүхэр Щербаков сүүдхэ соо 500 километр хүрэтэр паровозоо гүйлгэхэһөө гадна, Лида Корабельниковагай ажалай методые халан абажа, юһэ хоноод, арбадахи үдэртөө арбилһан нүүрһээрээ нэгэ рейс хэдэг болоо.

Тиигэжэ байтар репродуктор хүршэгэнэжэ:

— Алло, алло, диспетчер, диспетчер, машинист Нагмитов хэлэнэ, — гэнэ. — 35-дахи километртэ ябанаб.

— Нагмитов, та 13 минута гээгдэжэ ябанат. Нүгөөдэ станци хүрэтэрөө ябадалаа түргэдхэжэ, графигтаа орохо хэрэгтэй, — гэһэн захиралта үгтэнэ.

Нүхэр Нарбаев арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ сталинска табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ түмэрзамай транспортын үүргэ угаа ехэ гэжэ һайн мэдэдэг. Тиимэһээ гансал урагшаа хаража, ажалай шэнэ методүүдые олохо гэжэ оролдоно. Хэдэ хэдэн уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулһанайгаа, оронойнгоо болон өөрынгөө депогой солото машинистнуудай методүүдтэ түшэглэһэнэй ашаар хуушанай нормонуудые хаян орхижо, шэнэ нормонуудые тогтоохо ябадалда ехэхэн дүхэм нэмэри хэһэн байха юм.

Вагонуудай эрьесые түргэдхэлгэ хадаа транспортые хүгжөөхэ түлхюур мүн. Эндэ диспетчерэй үүргэ угаа ехэ. Диспетчер Нарбаевай куст дээрэ вагонуудай эрьесэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд түргэдхэгдээ.

— Вагонуудай эрьесые бүри ехээр түргэдхэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Бидэнэр энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада бултадаа оролдолго шадабаряа гаргажа байнабди, — гэжэ нүхэр Нарбаев түрүүшынгээ амжалтаар һанаагаа амараагүй байһанаа харуулна.

Иигэжэ, нүхэр Нарбаев өөрынгөө шэн зоригто ажалаар, сухаришагүй зоригоор ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, түмэр замай Улан-Удын отделениин түрүү хүнүүдэй нэгэн болонхой.

Ц. Занданов.

★

Үндэр бүтээсэ

Селенга станциин коллектив түмэрзамайхидай Бүхэсоюзна Үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаба. Тус коллектив июлиин 25-да ашаа тээлгынгээ түсэб —135, ашаа буулгалгынгаа түсэбые 110 процент дүүргээ. Тиигээд июлиин эсэс хүрэтэр үшөө үндэр бүтээсэ туйлаха гэһэн уялга абанхай.

Выставкэ, фотомонтаж, лекци, элидхэл

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой библиотекэнүүд түмэрзамайхидай Сталинска Үдэртэ зорюулһан номой выставкэнүүдые эмхидхээ. Мүн «СССР—түмэр замай агууехэ держава» ба «Түмэрзамайхид тухай сталинска анхарал» гэһэн темэнүүдээр фотомонтаж зохёогдобо. Районой предприятинууд дээгүүр түмэрзамайхидай Үдэртэ зорюулагдаһан элидхэлнүүд ба лекцинүүд уншагдаба.

* * *

Республиканска Горькиин нэрэмжэтэ библиотекын уншалгын зал дотор түмэрзамайхидай Бүхэсоюзна Үдэртэ зорюулагдаһан номой выставкэ эмхидхэгдэһэн байна. Тус выставкэ хадаа номуудаар баян хэдэн таһагтай юм.

Выставкын 1-дэхи таһагтань Ковалевой «Советскэ түмэр замай транспорт дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй үедэ», Образцовой «Советскэ түмэр замай транспортын 30 жэлэй ой» ба бусад олон һонирхолтой номууд бии. Сталинска табанжэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө түмэрзамайхидай тэмсэжэ байһан тухай, тэдэнэй ажалай дүй дүршэлэй тухай номууд тэндэ элбэг. Тэрэшэлэн түмэр замай транспортын түүхэ тухай тусхай таһаг эмхидхэгдэнхэй.

* * *

Хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музей түмэрзамайхидай Сталинска Үдэртэ зорюулан тусхай выставкэ эмхидхээ. Энэ выставкын ехэнхи хубинь Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто ба тэрэнэй түрүү хүнүүдтэ зорюулагданхай.

Агитвагон

Зүүн-Сибириин түмэр замай 3-дахи отделениин политотдел агитационно вагон эмхидхэжэ, отделениин станцинуудта эльгээһэн байна. Тус вагониинь гоё һайханаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь фотомонтаж, фотовыставкэ, библиотекэ бии. Агитвагон болбол Тальцы, Онохой, Челутай, Илька, Ново-Ильинск, Кижа ба бусад станцинуудай ажалшадые культурнаар хангаһан байна.

Мэргэжэлтэй залуу кадрнууд

Ажалай резервнүүдэй Министерствын Бурят-Монголой республиканска Управлени болбол түмэрзамайхидай 15-дахи жэлэй ойн үдэртэ мэргэжэл түгэлдэр 610 залуу кадрнуудые бэлэдхэжэ үгэбэ. Тэдэнэр хадаа паровозой машинистнар, паровоз ба вагон заһабарилха слесарьнүүд, токарьнууд болон бусад профессиин хүдэлмэришэд мүн.

Училищиие дүүргэгшэд болбол хоёр жэлэй турша соо үйлэдбэриин һуралсалые гараха зуураа 450 вагон, 40 паровоз заһабарилжа, түмэр замай булад рельс дээрэ табиһан байна. Тэрэшэлэн 65000 түхэригэй сэнтэй инструментнүүдые тэдэнэр бэлдэжэ үгөө.

Һайндэрлэлгэ

Улан-Удэ станциин түмэрзамайхид өөһэдынгөө һайндэрые ажалай амжалтануудаар, баяр баясхалантайгаар угтажа байна. Үсэгэлдэр үдэшэ садай зунай театрта баярай суглаан болоо. Мүн концерт, кинокартинанууд харуулагдаа.

Мүнөөдэр, июлиин 30-да, Сэлэнгын олтирог дээрэ нийтын ехэхэн сэнгэлгэн боложо, тэндэ концерт харуулагдаха, оркестр наадаха, городки, волейбол гэхэ зэргын элдэб нааданууд эмхидхэгдэхэ юм.

Тэрэшэлэн библиотекэ хүдэлмэрилхэ, шатар, даам, домино нааданууд олтирогто абаашагдаха. 40 киоск ба палатканууд хүдэлмэрилхэ байна.

Малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ хамаг хүсэеэ табия!

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУ[Д]

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, июлиин 28. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд добтолгоёо үргэлжэлүүлбэ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Июлиин 26-да Арадай армиин зенитнэ артиллери американска гурбан самолёдые буудажа унагааба.

Хойто ба Урда Кенсан провинцинуудтахи партизанууд Арадай армиин частьнуудтай добтолгые дэмжэжэ, дайсанай ара талада эдэбхитэйгээр дайлалдана. Пусанай (Фузан) районохи партизанска отрядууд Пусан шадарай газарнуудта операцинуудые хэжэ байна.

ПХЕНЬЯН, июлиин 28. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөө үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд американска хуурай газарай сэрэгүүдтэй шэрүүн байлдаануудые ябуулба.

Намвоние (Нанген) сүлөөлһэн Арадай армиин частьнууд американска сэрэгүүдтэй шэрүүн байлдаануудые ябуулһанай һүүлээр, Куре (Кюрей) городые [...] 27-до эзэлбэ.

Хадоной (Като) райондо А[радай] армиин частьнууд американс[ка] рэгүүдтэй байлдаануудые ябу[улжа,] американска 100 солдадуу[д ба] офицернүүд пленэдэ абтаа. [...] фейнүүд эзэлэгдээ, тэдэнэй [...] 105-миллиметрын ехэ буу [...] мүн 80 пулемёдүүд, 70 автом[ашина,] олон винтовкунууд, караб[ин] ба бусад зэбсэгүүд байба.

Бусад фронтнууд дээрэ онс[о] билаатануудгүй болоогүй.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд тухай американска корреспондентнүүд бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 28. (ТАСС). Токиоһоо ба Кореяһаа американска корреспондентнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үглөөгүүр үүр сайжа байхада, Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Иондонһоо (Эйдо) зүүн хойшоо 8 километртэ байгаа Хванганай (Кокан) район дээрэ 1-дэхи кавалерийскэ (мото-механизированнэ — ред.) дивизиинүүдэй позицинуудта добтолжо эхилбэ.

Үсэгэлдэр американска авиаци Хойто ба Урда Кореядэ операцинуудые ябуулһын тула 253 ниидэлгэ хэһэн байна гэжэ американска 5-даахи авиасоединениин түлөөлэгшэ мэдээсэбэ.

Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Бойл Иондондо американска самолёдуудай зэрлиг муухайгаар нэгэтэ бэшэ добтолһоной дүнгүүдые иигэжэ харуулна: «Боро хараа боложо байхада Иондоной дэргэдэхи добо толгойгууд дээрэ ба деревнинүүдтэ гал дүлэн сорбхилжо байба. Кореядахи американска обороной түшэг тулгуурынь боложо 2 үдэрэй саана байһан Иондон дахяад байхаяа болёо. Атомна бомбын дэлбэрһэнэй һүүлээр Нагасаки ямараар харагдадаг һэм, тэрэ тиимээр лэ харагдана. Американска самолёдуудай ба уһан-сэрэгэй авиациин самолёдуудай таһаралтагүйгөөр атакалһан дээрэһээ, Иондон угаахээр хохирбо. Эдэржэ һандарһан город дээрэ, гансахан газарһаа нарихан утаа дэгдэнэ. Бэшэниинь бүгэдөөрөө хабтагай эльһэн болошобо».

Кореядэхи американска 25-дахи дивизиин штабай дэргэдэ байдаг Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор хойто корейскэ сэрэгүүд центральна фронт дээрэ мүнөө үглөөгүүр американска позицинуудта нэбтэрэн орoһон байна.

Американска 8-дахи армиин штабһаа Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, хойто корейскэ сэрэгүүдэй флангово атака хадагаран миль сухарихаһынь американскэ нецуудые баалаба. Тэрэнэй ара хойто-корейскэ сэрэгүүд Пусанаа баруун тээшээ 50 миль зайтай дүтэлэн ерэһэн байна.

Макартурай штабай түлөөлэгшэ «Пусан абаргадажа болохо [...]» гэжэ корреспондентнүүдтэ мэдээсэбэ.

Кореядэхи событинууд тушаа

ЛОНДОН, июлиин 28. (ТАСС). Кореядэхи американска сэрэгүүдтэй сугтаа ябажа байгаа Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, урда корейскэ армиин генеральна штабай начальник байһан Цай Бен Дек июлиин 27-до байлдаанда алуулаа гэжэ хуулита ёһоор соносхогдобо. [...] лэй үедэ тэрэ хадаа армиин [...] мандалагшын тушаалые [эр]хилжэ байһан юм.

Рядовой лейбористнууд английска правительствын политикые буруушаана

ЛОНДОН, июлиин 25. (ТАСС). Лейбористска партиин жэл бүриин 49-дэхи конференциин хэлэсэхэ зүйлынь үсэгэлдэр уридшалан толилогдобо. Тус конференци хадаа октябриин 2-hoo 6 хүрэтэр Маргетэдэ болохо байна. Лейбористска правительствын политикын элдэб талануудые шүүмжэлһэн резолюцинууд хэлсэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Эдэ бүхы резолюцинууд хадаа Кореядахи интервенциин эхилхын урда тээ, хэлсэхэ зүйлдэ оруулагдахаар табигдаһан байгаа. Гэбэшье, гадаадын политикада зориулагдаһан раздел хадаа США-гэй агрессивнэ политикые лейбористска правительствын дэмжэхэ байһан тушаа тус орон сошордонги байһые харуулна.

Лейбористска партиин окружной организацинуудһаа гараһан хэдэн резолюцинууд атомна бомбо хорихые уряална. Лейбористска партиин гүйсэдхомой политическа манифестын гол лозунгнуудай нэгэниинь англо-советскэ халин барисаае ба харилсан ойлгосолые бэхижүүлхэ гэһэн юм гэжэ бусад резолюцинууд һануулна. Тэрэ лозунгынь 1945 ондо болоһон һунгалтануудай дээрэ лейбористнуудай түйлаһан илалтада нилээд ехээр туһалһан байна.

Лейбористска партида ороһон окружной партиина ба бусад организацинуудай һанал бодолой сүлөө хизаарлаха гэжэ оролдон, гүйсэдком хадаа тэдэ организацинуудай тус тустаа нэгэһээ дэшээ бэшэ резолюци эльгээхыень зүбшөөбэ. «Гадаадын политика ба дайнай аюул» гэһэн гаршагтай раздел соо 27 резолюцинууд байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна.

Лейбористска партиин нютаг организацинуудаар табигдаһан разделдэ резолюцинуудай олонхинь англиска правительствын политикые шүүмжэлнэ. Тэдэнэй олонхинь Советскэ Союзтай харилсаануудаа һайжаруулха гэжэ оролдохыень англиска правительстводо уряална. Зарим резолюцинууд атомна бомбонуудые хорихо зорилгоор [...] жэнүүдые абаха тухай уряална.

Резолюцинууд тэрэшэлэн лейбористска правительствын дотоодой политикые шүүмжэлнэ.

Салин хүлһэ, үнэ сэнгүүд тухай резолюцинууд эгээн ехэ разделынь зорюулагдаба. Энэ разделдэ 60 резолюцинууд оробо. Юумэнэй үнэ [...] гүүдтэ хиналта табиха тухай правительствын хүтэлбэрилэгшэдые үгэеэ үгэһэн болобошье, сэбэр дэй урганһантай дашарамдуу бии болоһон хүшэр хүндэ байдалынь хүдэлмэришэн ангида, ил гаа салин хүлһые багаар абадаг хүдэлмэрилэгшэдтэ тохогдоно гэжэ тэдэ резолюцинуудай олонхинь соонь хэлэгдэнэ.

Гэр байрын барилга тухай хэлэһэн 43 резолюцинууд хадаа лейбористска нютагай партиина организацинуудай һанаһанай [...] англиска правительство гэр байрагүй ба нүхэ һүбэнэй [...] дээшэ байралууха проблемые шиидхэхэ эхилээгүй гэжэ хара[...].

Хоёр ондоо эмхидхэл

Баргажанай аймагай колхозууд байгша оной июлиин 25 болотор 10.167 гектар сабшажа, 102.299 центнер үбһэ сомоо. Аймагай түрүү колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхэжэ, тэрэниие эмхитэй гуримтайгаар эхилһэнэй ашаар энэ кампаниие муу бэшээр ябуулжа байна.

Баянголой сельсоведэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нитэын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ 3 жэлэй түсэбые дүүргэхын тулада үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын угаа ехэ удхашанартай байһаниие һайтар ойлгоод, энэ хүдэлмэридэ бүхы хүсэеэ элсүүлээ. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Самбуев, партиина организациин секретарь нүхэр Цыренов хадаа үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдые һайнаар эмхидхэхэ. Тус колхозой гэшүүд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые эртэнһээ эхилээ һэн. Үнгэрэгшэ үбэлдөө 7 хүнһөө бүридэһэн тусхай луговодческо бригада эмхидхэгдэжэ, сабшалангай газарнуудые һайжаруулаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Үбэлдөө сабшалан дээрэ 5200 ашаа наг шэбхэ гаргадаһан ба хабартаа 45 гектар талмай дээрэ утэг хэрдэһэн байха юм. Сабшалангай хойноһоо харуулна хэжэ байха үедөө тус колхозойхид 30 гектар дээрэһээ га бүриин 30 центнер, 20 гектар дээрэһээ га бүриин 60 ба үлэгшэ талмай дээрэһээ га бүриин 16 центнер эрхим шанартай үбһэ хуряаха гэһэн уялга абаа һэн.

Ургуулһан ногоогоо хаһа болзор соонь хуряажа абахын түлөө энэ колхозойхид июль һарын түрүүшын үдэрнүүдһээ үбһэ сабшалые эхилһэн юм. Үбһэ хуряалгада 100 гаран хүнүүд түрүүшын үдэрһөө хүдэлмэрилөө. Тиин, июлиин 25 болотор тэдэнэр бүхы сабшалангайнгаа 79 процентынь хуряагаад байгаа һэн.

Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн уялгаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бригаданууд ба колхозникууд эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Жэшээнь, нүхэр Е. Будаевай (комсомольско организациин секретарь) хүтэлбэрилдэг бригада түрүүшын арбаад үдэр соо 600 центнер үбһэ эрхим шанартайгаар хуряагаа. Тус бригадын гэшүүд О. Бубеев, Д. Будаев, Ц. Раднаев, Р. Гармаев ба бусад үдэр бүриингөө даалгабаринуудые ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Колхозой партиина ба комсомольско организацинууд үбһэ хуряалгын бригадануудта агитационно-нитэын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг, агитаторнууд хөөрэлдөөнүүдые үдэр ба газетэ, журналнуудые саг үргэлжэ уншажа үгэдэг, 5 үдэрэй хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдажа, гээдэжэ ба түрүүлжэ ябаһан хүнүүд элирүүлэгдэдэг, үбһэ хуряалгын түрүүшүүл өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хэлэжэ үгэдэг байна. Тэрэшэлэн, колхознигуудай ажалай тоо бүридхэл һайнаар табигдаһан. Хүдэлмэришэд ажалайнгаа һүүлээр өөһэдынгөө хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые показателиин досканууд ба «Дайшалхы хуудаһанууд» дээрэ харадаг. Үбһэ хуряалгын эхилһээр 12 «Дайшалхы хуудаһанууд», 10 «Сахилгаан» газетэнүүд гаргагдаа.

Социалистическа мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, колхознигуудай эршэмтэйгээр ажаллаһанай ашаар тус колхоз үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые июлиин 25-да 75 процент дүүргээд байба. Ингэжэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгаар аймаг дотороо түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Гэхэтэй хамта, аймаг дотор үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие нобшо удаанаар ябуулдаг колхозууд үшөөл бии байна. Жэшээнь, Уланай сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозые хараад үзэебэл, ажал хэжэ шадаха колхознигууд барандаа үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ элсүүлэгдээгүй байха юм. Энэ халуун хүдэлмэриин үедэ колхозой центральна усадьбын улицануудаар иишэ тиишэ һуудлһан ажалгүй хүнүүд олоор үзэгдэдэг. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһанай эсэстэ энэ колхоз үбһэ хуряалгынгаа графикые дүүргэнэгүй. Үбһэ хуряалга дээрэ 120 хүдэлмэришэд, 73 морид, 15 сенокосилканууд ба 15 морин тармуурнуудай хүдэлмэрилхэ байбашье, тэжээл бэлэдхэлгынгээ түсэбые, энэ колхоз июлиин 25 болотор миил 40 процент дүүргэһэн байха юм. Тиихэдэ, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов энэ шухала хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхын орондо колхозойхиноо контородошье, үбһэ хуряалгын бригаданууддашье ябадаггүй, имагтал өөрынгөө гэрһээ захиралтануудые үгөөд лэ, һанаа амраад һууха байдаг. Тиимэһээ үбһэ хуряалгын бригаданууддта ажалай эмхидхэл ба жаяг заһаршам тон муу, колхознигууд ажалайнгаа нормонуудые ехэнхидэ дүүргэдэггүй байна. Ажалта үдэрэй минимум дүүргэдэггүй гэшүүдэй тус колхоздо тон олон байһаниие имагтал энээгээр тайлбарилжа хэрэгтэй.

Тиимэһээ тус колхозойхид түрүү колхозуудһаа жэшээ абажа, үдэжэ байгаа үхэр малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ эрид хубилалта хэжэ, тэжээл бэлэдхэлгын түсэбые тараа хуряалгын эхилтэр эрхэ бэшэ дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэ зорилготой.

А. Баргузинский.

Колхознигуудай эдэбхитэ ажал

«Колхозно нитэын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые» амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын ушаа ехэ удхашанартай байһаниие ойлгоһон Иволгын аймагай «Осоавиахим» колхозой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Павлов) гэшүүд үбһэ хуряалгын кампанида эртэнһээ, һайнаар бэлэдхэһэн юм. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй эхилхэдэ бүри урид бригаданууд ба фермэнүүдэй хүдэлмэришэд тэжээл бэлэдхэлгын даалгабаринуудтай танилсаһан байгаа.

Тиин, үбһэ сабшалгын түрүүшын үдэрһөө үбһэ хуряалгынгаа графигые бүрин дүүргэхын түлөө колхознигууд эршэмтэйгээр тэмсэжэ эхилээ һэн. Мүнөө энэ хүдэлмэридэ 100-гаад колхознигууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Үбһэ хуряалгын бригаданууддта ажалай эмхидхэл жэшээтэ һайнаар табигдаһан.

Колхознигуудай хоорондоо мүрысэн, эршэмтэйгээр ажаллаһанай ашаар тус колхоз үбһэ сабшалгынгаа түсэбые июлиин 25 болотор 48,6 процент дүүргээд, 600-гаад центнер үбһэ сомоод байха юм. Гадна, тус колхозойхид 383 центнер набша шүүмэ силосдэхэһэн ба малшад 86 центнер витаминта үбһэ хуряаһан, 80 тонно силос дараһан байна.

«Осоавиахим» колхозой гэшүүд тэжээл бэлэдхэлгынгээ хүдэлмэрие тараа хуряалгын эхилтэр бүрин дүүргэхээр шиидэхэй.

Мүн, «Авангард», Буденныйн нэрэмжэтэ колхозууд тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулна. Эдэ колхозууд сабшалангайнгаа хахадынь хуряагаад байха юм.

Л. Бондаренко.

Түрүү бригада

Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Һүүлэй 5 үдэрэй турша соо энэ колхозойхид 120 гектарай үбһэ эрхим шанартайгаар хуряажа сомобо.

Үбһэ хуряалгын 4-дэхи бригадын (бригадирынь нүхэр Ефимов) машинистнууд ба гар хажуурнууд нормонуудаа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Машинист Ефимов үдэрэй 3 гектар сабшаха нормотой байгаа һаа, 4,2 гектар хүрэтэр сабшана. Мүн гар хажуурнууд Аниченкова, Чижиков, Банкова, Федорова болон бусад үдэрэйнгөө даалгабаринуудые 170—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Тус колхозойхид тэжээл бэлэдхэлгынгээ хүдэлмэриие тараа хуряалгын эхилтэр дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Д. Хандажапов.

ХҮДӨӨГЭЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИН ҮДЭР

(Заиграйн аймагай хүдөөгэй интеллигенциин үдэр)

«ХҮНДЭТЭЙГӨӨР ХҮЛЕЭНЭМДИ!»

Энэ амаралтын үдэрэй үглөөгүүр аймагай хүдөө ажахын таһагай мелиоратор нүхэр Соколов иланхаяа эртэ һэрибэ. Тэрээнтэй нэгэн хамта һамганиинь, басаган Люда ба хүбүүн Юрий хоёрынь наранай гэрэлсаар хүл дээрээ бодоһон байба.

Тэдэнэр арбан часhаа үнгэрөөд байхада һайндэрэйхеэр хубсаланхайнууд дүрбүүлэн хүтэрэлдэжэ социалистическэ культурын байшангай газаа ерэбэ. Интеллигенциин һайндэр эхилтэр үшөө хахад час үлэһэн байбашье, эндэ багшанар, врачууд, агрономууд, зоотехнигууд, бухгалтернууд гэр бүлэнхидээ хамта тон олоороо суглараһан байба. Тэдэнэр гар гараа барилсан, бэе бэеэ халуунаар амаршална.

«Хүндэтэйгөөр хүлеэнэмди!» гэһэн уряа улаан бүд дээрэ бэшээтэй.

—Энэ һайндэр хадаа парти ба правительствын талаһаа советскэ интеллигенциин культурна эрилтэнүүдтэ имагта анхаралтайгаар хандажа байһанай гэршэ гэжэ би ойлгоноб — гээд мелиоратор Соколов хэлэнэ.

—Иимэ үдэр түрүүшынхеэ үнгэргэдэжэ байна, — гээд тэрээнэй һамганиинь хүхюун баяртайгаар хэлэнэ, — бидэнэр гэр хотоороо мүнөөдэр горо ошоохо хэрэгтэй байһан аад, иимэ һонин үдэр үнгэргэжэхэ болоһон туладань ошоошьегүйбди.

Олон тоото витринэнүүд, номой палаткануд, продуктово киоскнууд тэдэниие айлшадай ёһоор угтан үүдэеэ үргөөр нээжэ байба.

Хүдөөгэй интеллигенциин культурна эрилтэнь ехэ. Номой киоскнуудта дуранай номууд бии. Эндэ —агуухэ Горькиин, Л. Н. Толстойн, Тургеневэй, мүнхэ зохёолнууд. Эндэ—хүн түрэлтэнэй гениинүүд В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай сэсэмэргэн зохёолнууд.

Врачууд, агрономууд, багшанар энэ үдэр олон тоото ураһайханай, политическа ба техническэ зохёолнуудые худалдан абаба.

Клубай зал соо баттахаар бэшэ олон хүн. Интеллигенциин үдэрые үнгэргэхэ аймагай комиссиин түрүүлэгшэ—партиин айкомой партиина, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагые даагша нүхэр Филиппов тобшоор үгэ хэлэжэ зууран, аймагай интеллигенциин үдэрые нээгдэһэн дээрэ тоолобо. ВКП(б)-гэй Обкомой дэргэдэхи партиина һургуулиин директор нүхэр Кузичев улаcxoродоһын байдал тухай лекци уншаба. Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериие толгойложо байгаа агуухэ Советскэ Союз тухай лекторэй хэлэхэдэнь, зал соо һуугшад иимэ һайхан Эхэ оронооро омогорхон, үни удаан альгаа ташана.

КИНО, ЛЕКЦИ, КОНСУЛЬТАЦИ

Дэлхэйе фашистска богоолшолоһоо сүлөөлһэн Советскэ Союзтай хани харилсаатай байхын түлөө, эб найрамдалай, демократиин түлөө гайхамшагта тэмсэлшэ, хатуу зоригто революционерка Ганна Лихта гэгшын дүлэтэ үгэнүүдые экран дээрэһээ ханхинана:

...Манай арадуудай хоорондохи ахадүүгэй ба хани харилсаанай дүлэн хэзээдэшье унтархагүй...

Мүнөө бүхы дэлхэйдэхи эб найрамдалай тала баригшадай түрүү зэргэдэ ябажа байһан инаг Эхэ оронойнгоо тухай үгэнүүдые экран дээрэ дуулахадаа зал соо һууһан хүнүүд тон ехээр омогорхоно, эб найрамдалай түлөө Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхые, улам эршэмтэйгээр хүдэлхые шиидэнэ.

«Туйлдаа хүрөөшэдэй заговор» гэжэ картиные һонирхон харахаар айлшад һүүлээр лекционно залай коридорто хэлэлсэн хайшаа: хэн выставкэ харахаа, хэн консультаци абахаяа, хэн миин юрэ амаржа хөөрэлдэхээ иишэ тиишэ тараба.

«Ухибүүдые гэр бүлэ соо хүмүүжүүлхэ», «эдэе хоолой боогой гигиенэ тухай юу мэдэхэ хэрэгтэйб?», «Ушыхын ханаданһаа уридшалан һэрэлхэ арганууд» гэхэ мэтын темэнүүдээр мэргэжэлтэд лекци ба хөөрэлдөөнүүдые энэ үдэр үнгэргэбэ. Гадна, СССР-эй Верховно Советэй депутат П. К. Метляев болбол СССР-эй Верховно Советэй сессиин дүнгүүд тухай интеллигенциин тон олонхитой хөөрэлдэбэ.

Бүхэли үдэрэй турша соо клубай таһалгануудта педагогическа, медицинскэ, финансова ба юридическа асуудалнуудаар консультаци үгэхэ столнууд хүдэлмэрилбэ. Консультацинуудые Улан-Удэ городой уряалаар ошоһон дүй дүршэл ехэтэй педагогууд, врачууд, финансистнууд ба юристнүүд үгэбэ. Аймагай интеллигенци болбол тон олон асуудалнуудта тодорхой харюунуудые абаба. Жэшээлхэдэ, «Ухибүүдэй нэгэ предмедые дураатайгаар үзэдэг аад, нүгөөдынь дурагүйгөөр үзэдэгэйень юугээр тайлбарилха?», «Докучаев, Костычев ба Вильямсын зурgaан условиинууд тухай», «Залаата шэнисые манай республика дотор ургуулжа болохо гү?», «Ороохото культуранууддай яровизаци ямар туһа хүргэнэб», «Маляри ба тэрээнтэй тэмсэл» гэхэ мэтын олон асуудалнуудаар консультаци үгтэбэ.

ФУТБОЛ, ВОЛЕЙБОЛ, ШАТАР, ТАНЦА

Клубай шадархи спортивна талмай дээрэ бүхэли үдэрэй турша соо волейбольно наадa зугаа, мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Тэндэ Военстрой-Заиграево, Горхон-Ново-Ильинскын волейбольно командынууд уулзан наадажа, суглаpaгшадые ехээр һонирхуулна.

Амаралтын таһалга соо Улан-Удэһээ ошоһон шатаршад нүхэр Можаров ба Клочко гэгшэд 10 ба 5 доскануудай дээрэ шатараар нэгэ доро наадалгын сеансуудые үнгэргэбэ. Эдэ сеансууд болбол шатарай наадаанда хүдөөгэй интеллигенциин дуратай ба нилээд ехэ шадабаритай байһыень харуулба.

Стадион дээрэ мүн хүнгэн атлетикээр урилдаан, утые ба үндэрые харайлгаар мүрысөөнүүд болобо.

...Гэнтэ огторгой бархагар хара үүлээр бүрхэжэ, удангүй айхабтар шэрүүн аадар шудхаба. Теэд, һайндэртэ хабаадагшад таража ошоогүй. Юуб гэхэдэ, энэ үдэрэй программын үшөө нэгэ һонин номер тэдэниие хүлеэжэ байба. Энэ хадаа — футбольно матч.

Аадар борооной шудхажа байбашье, стадионой ногоон поли дээрэ Заиграйн ба Иволгын аймагуудай футбольно командынууд уулзаба. Тэдэнэй наадые бүгэдэ зон ехээр һонирхожо хараба. Матч 4:0 гэһэн тоотойгоор иволгынхидай илалтаар дүүрэбэ.

Һүни орой болотор интеллигенциин үдэр үргэлжэлбэ. Бүхэли үдэртөө сэбэр агаарта, һүни-клуб соо духовой оркестр ба баянай наадалга доро элдэб танцанууд эмхидхэгдээ. Мүн интеллигенциин үдэртэ хабаадагшадта аймагай культурын байшангай ураһайхалай концерт харуулагдаба.

* * *

Облпрофсоведэй ба Заиграйн аймагай организацинуудай түсэхэлээр республика соо эгээн түрүүлэн тон һонирхолтой ба хүмүүжүүлгын удхашанартай хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэбэ. Гэхэтэй хамта, «Хүдөөгэй интеллигенциин үдэрые» үнгэргэлгэдэ зарим дутуу дундануул байба. Эгээн ехэ дутагдал гэхэдэ, тус һайндэртэ холын колхозуудһаа участково зоотехнигууд, агрономууд, механигууд, эхин һургуулиин багшанар, избачнууд үсөөн байба. Хойшодоо интеллигенциин үдэрые үнгэргэхэдөө энэ дутагдалые гаргахагүйн түлөө оролдохо хэрэгтэй.

Д. Лобсанов.

КОРЕЯ РУУ СЭРЭГҮҮДЫЕ ЭЛЬГЭЭХЭЕЭ АФГАНИСТАН АРСАБА

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 27. (ТАС[С]). Нэгэдэмэл Нацианууддай Организациин секретариат Афганистанай гадаадын хэрэгүүдэй министр А[...] Мухаммед-Ханай июлиин 25[...] эльгээһэн телеграмма толил[бо] Афганистанай правительство өөрынгөө сэрэгүүдые Кореядэ э[льгээ]хэгүй гэжэ тэрэ телеграмма соонь хэлэ[гдэ]нэ.

Харюусалгатай редактор[ай] орлогшо Ц. Б. БУДА[ЕВ]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв редактора—23; АТС—1.80. зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3.23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4.52; пропаганды и агитации—7.85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3.23; писем трудящихся и информации—8.84 (2 зв.); об'явлений 2.64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02353. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.